

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. In genere. Figuræ. Symbola. Ex Veteri. Novo. Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS XXVII. CONSCIENCIA.

§. I.

In genere.

Figura, & Symbola.

Veteri, & Novo.

E Canis securus est eum. Tob. 6. 1. Hôc locò, uti Raphael tutelarem angelum; ita Canis conscientiam designat; quæ fidelissimis lateribus suis usque, & usque, monere non definit. Drexel. Tob. c. 14. §. 1.

Lacrymis meis strasum meum &c. Pl. 6. 7. Lectus est Conscientia; quæ quibusdam est quies, quibusdam tormentum. Hugo Cardin. hic.

Vox tua dulcis, & facies tua decora. Cant. 2. 14. Facies animæ conscientia est. S. Bonav. f. 7. in Pentecostes die.

Per quadrigam illam, quam vidit Ezechiel c. 1. intelligit Nazianz. or. 47. quatuor microcosmi, id est, hominis, facultates: nam pars rationalis est homo, irascibilis leo, concupiscibilis vitulus; syntheresis, sive conscientia, est aquila. Hæc enim oculatissima est instar aquilæ Cornel. hic.

Exiit conducere operarios in vineam suam. Matth. 20. 1. Domini vinea, humana conscientia. Hæc est vinea Domini electa, in qua plantavit omne semen suum. Pro hujus vineæ cultura Dominus exit; cum suam voluntatem, per internam aspirationem, innotescere facit. Iteratio egressionis, augmentatio est cognitionis; diversitas hominum, varii gradus perfectiorum. Vineæ cultores, cogitationes, & affectiones. Primi exercendi sunt in investigatione veritatis, secundi autem in exercitatione virtutis, Rich. à S. Vict. tr. 1. de statu inter. hom. c. 35. viro sapienti, sua vita vinea est, sua mens, sua conscientia. S. Bern. f. 63. in Cant.

Cum intrasset Jerosolymam, commota est universa civitas. Matth. 21. 10. Quid per Jerosolymam aliud, quam conscientia congruentius designatur? Hanc Jerosolymam tunc nempe Dominus intrat, cum conscientiam lumine virtutis irradiat; & sic per detestationem culparum atque puram contritionem, à malo ad bonum universa mentis civitas commoveretur. S. Bernardin. t. 1. f. 12.

Ansequam gallus cantet, Matth. 26. 34. Gallus à Deo cuique datus est sua conscientia; quæ, quoties quis peccat, ei exclamat: cur tantum scelus committis? cur Deum offendis? &c. Hic clamor conscientiam remordet, & stimulat ad poenitentiam: quem qui audit, & exaudit, verè cum Petro compungitur. S. Laur. just. l. de Chr. agone c. 9.

Lucerna corporis tui est oculus tuus. Luc. 11. 34. Conscientia tua lucens benè in hoc corpore, lucernæ lux est, quia ipsa est oculus tuus. Sic, fit purus oculus tuus: si conscientia tua mun-

da sit, munda est & caro tua. S. Ambros. in Pf. 118. Oct. 14.

Ex Patribus.

Venter interioris hominis, conscientia cordis est. S. Aug. tr. 32. in Jo.

Conscientia domesticum, & verum tribunal. S. Greg. Naz. or. 26. in plagam grandinis Conscientia hominis, est quasi mare magnum, & spatiosum; illic reptilia, quorum non est numerus Pl. 103. 25. S. Bernardus l. de conscientia.

Conscientiâ pro lucerna utere in actionibus: ea enim, quæ in vita bonæ sint actiones, & quæ malæ, ostendit. S. Nilus.

Animæ stomachus est conscientia. S. Vinc. Ferr. f. 5. D. 1. adv.

Liber conscientia est in die Judicis apertendus: ideo scribendus est aureo calamo meritorum bonorum. Et, cum sit liber indelebilis scriptura; vide qualia in eo scribas: quia secundum librum in die Judicii judicandus es. S. Bern. f. 32. Conscientia hominis est liber, in quo scribuntur omnia, bona, & mala, quæ homo fecit. S. Vinc. Ferr. f. 1. D. infra oct. ascens.

Testamentum est clausum vivente Testatore; & illi soli sciunt, quid in eo scribitur, qui fuerunt circa illud faciendum. Sed ipso mortuo legitur publicè. Sic est in Conscientia. Testamentum igitur tuum accuratè scribe; nè portes literas Uriæ: demones nitentur illud probare falsum. Summa Prædic. Conscientia.

Citharædus, aut fidicen, si vel digitulo uno testudinem suam carpat, voceni illa protinus redit: ita Conscientia, velut garrula chelys, vix tacet, respondet, & suam homini exprobrat malitiam. Drexel. Trism. l. 1. c. 6.

§. II.

Conscientia est noster adversarius, iudex, magister &c.

Esto conscientia adversario tuo. Matth. 5. 25. S. Athan. q. 62. docet; adversarium vocari Conscientiam: ipsa enim adversatur peccatis, & nos interitui maxime pungit, ut à peccatis ablineamus. Et, si ei non acquiescimus, clamat, & accusat nos ante tribunal Dei. Sylv. hse c. 12. q. 14. Adversarius tuus, conscientia tua, est constitutus à Domino; ut clamet adversus te, arguat te; & te, quoties delicta perpetrare conaris, ab interitu eripiat sempiterno. S. Laur. Justin. f. in Conv. S. Pauli.

Cum autem vadis cum adversario tuo. &c. Luc. 12. 58. Adversarii nomine intelligitur Synderesis; quæ continuè adversatur mordendo, stimulando animum pravè agentis. Cajet. hic. Per hunc adversarium intelligit S. Augustinus Conscientiam remordentem; cum quâ dum vadis ad principem Christum, da operam liberari